

การพัฒนาแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

THE DEVELOPMENT OF ADMINISTRATIVE MODEL TO PROMOTE LEARNING MANAGEMENT IN HISTORY AND CITIZENSHIP EDUCATION USING ACTIVE LEARNING PROCESS IN SCHOOLS UNDER THE PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ว่าที่ร้อยเอก ทินกรณ์ ภูโทถ้ำ Second Lieutenant Tinnakorn Phuthotham

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area Office, Thailand

Corresponding Author E-mail: thinnagorn_pt@kkumail.com

Article Received: March 31, 2025. Revised: April 27, 2025. Accepted: April 29, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียน 2) เพื่อพัฒนาแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียน และ 4) เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยมีกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 29 คน ครูผู้สอนรายวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 29 คน ครูผู้สอนรายวิชาหน้าที่พลเมือง จำนวน 29 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบการสนทนากลุ่ม แบบประเมินผลการใช้รูปแบบ และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การหาความเชื่อมั่น ความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่คาดหวังของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) Coaching 2) Soft Power 3) Action

4) Plan 5) Evaluation 6) Objective 7) Cooperative 2) รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียน ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างและสาระสำคัญ กระบวนการพัฒนารูปแบบ การนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไขความสำเร็จ 3) ผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านคุณลักษณะของรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนากิจการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองในรูปแบบเชิงรุก ด้านคุณภาพขององค์ประกอบในรูปแบบ ด้านการออกแบบรูปแบบ ด้านประสิทธิภาพของรูปแบบ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ด้านประโยชน์ต่อบุคคล ด้านประโยชน์ต่อหน่วยงาน ด้านความแปลกใหม่ของรูปแบบ ด้านจุดเด่นของรูปแบบ ด้านการนำองค์ความรู้จากการได้รับการพัฒนา หรือการพัฒนาตนเองไปใช้ประโยชน์ และด้านการนำเสนอ และ 4) รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนมีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร, กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก, วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมือง

Abstract

This research article aimed to 1) study the problems and needs of promoting history and citizenship studies through active learning management processes in schools, 2) develop an administrative model to promote history and citizenship studies through active learning management processes in schools, 3) study the results of using administrative models to promote history and citizenship studies through active learning management processes in schools, and 4) evaluate and improve administrative models to promote history and citizenship studies through active learning management processes in schools under the Office of Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area. The sample group consisted of 29 school directors, 29 history teachers, 29 citizenship studies teachers, and 9 qualified persons. The research instruments used for data analysis included questionnaires, focus group discussion forms, model evaluation forms, and evaluation forms. Data were analyzed using content analysis, content validity testing, index of consistency (IOC), reliability, and correlation. The analysis of needs was performed using the Priority Needs Index (PNI) method, adjusted for frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that: 1) The current status of promoting learning management of history and citizenship studies through active learning management processes of schools under the Office of the Secondary Education Service Area, Phra Nakhon Si Ayutthaya, was at a moderate level. The expected status of promoting learning management of history and citizenship studies through active learning management processes of schools under the Office of the Secondary Education Service Area, Phra Nakhon Si Ayutthaya, was at a high level overall. There was a necessity to promote learning management of history and

citizenship studies through active learning management processes of schools under the Office of the Secondary Education Service Area, Phra Nakhon Si Ayutthaya, in all aspects, ranked from most to least, as follows: 1) Coaching, 2) Soft Power, 3) Action, 4) Plan, 5) Evaluation, 6) Objective, 7) Cooperative. 2) The administrative model to promote learning management of history and civic duties through active learning management processes of schools consisted of principles, objectives, structure and substance, model development process, model implementation, and conditions for success. 3) The results of using the administrative model to promote learning management of history and citizenship studies through active learning management processes of schools found that all aspects were at the highest level, namely, characteristics of the model to promote and develop teaching management of history and civic duties in an active format, quality of components in the model, model design. In terms of the efficiency of the model, the ability to solve problems or develop, the benefits to individuals, the benefits to organizations, the novelty of the model, the strengths of the model, the application of knowledge gained from development or self-development, and the presentation, and 4) the management model to promote learning in history and citizenship studies through the school's active learning management process was at the highest level of accuracy, at the highest level of appropriateness, at the highest level of feasibility, and at the highest level of usefulness.

Keywords: Administrative Model, Active Learning Process, History and Citizenship Education

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) วางเป้าหมายไว้คือมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ดังนั้น ในการจัดการศึกษาจึงต้องบูรณาการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความมุ่งหมายจากความสำคัญดังกล่าวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์ที่ผู้เรียนควรจะได้รับ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัว (Active Participation) และได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ อันจะนำไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง (ทศนา แฉมมณี, 2558) จึงเป็นหลักการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์เนื่องจากการจัดการเรียนการสอน ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษานี้เป็นแนวคิดที่มีรากฐานจากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการ

เรียนรู้ต่างๆ ที่ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามต้องการอย่างได้ผล

ในปัจจุบันเป็นยุคแห่งการแข่งขันทางสังคมค่อนข้างสูง ส่งผลต่อการปรับตัวให้ทัดเทียมและเท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมในทุกมิติรอบด้าน ดังนั้น การเสริมสร้างองค์ความรู้(Content Knowledge) ทักษะเฉพาะทาง (Special Skills) ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Expertise) และสมรรถนะของการรู้เท่าทัน (Literacy) จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ต้องเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งวิธีการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีที่หลากหลาย โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกันเอง เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและใช้การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเองและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้บทบาทของผู้สอนเป็นเพียง ผู้อำนวยความสะดวก และเป็นผู้วางแผนในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเท่านั้น วิธีการเรียนในลักษณะนี้ส่งผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ในการเรียนและมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านความรู้ที่จะนำมาใช้ในทักษะการปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง (ปริยานุช พรหมภาสิต, 2559)

การปฏิรูปการศึกษาของไทย ที่ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่พุทธศักราช 2542 เป็นต้นมา มีความพยายามที่จะปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับโรงเรียน การจัดทำหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ พร้อมทั้งให้ชุมชนท้องถิ่นได้ร่วมจัดการศึกษาจัดการเรียนรู้ในพื้นที่ของตนมากขึ้น โดยมีความคาดหวังว่าการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องใกล้ตัว (สีลาภรณ์ บัวสาย, 2552) การศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ถือเป็นวิชาสำคัญที่ทุกประเทศ ให้ความสำคัญ เนื่องจากวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีเป้าหมายหลักให้ผู้ศึกษาเกิดความเข้าใจในตนเองและรากเหง้าของตนเอง โดยใช้หลักฐานข้อเท็จจริงและการตีความ (Fact of Evidence and Interpretation) เป็นเครื่องมือสำคัญในการอธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ มีเหตุผล เข้าใจและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างแต่ไม่แตกแยก รวมทั้งการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และสมานฉันท์ ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาจึงต้องนำปัจจัยทุกด้านมาประมวล และวิเคราะห์เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ สอดคล้องกับประเด็นของการพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาหน้าที่พลเมืองที่มีนโยบายการพัฒนาการเรียนการสอนที่นำ “พลเมือง” ในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญในการเตรียมพลเมืองของประเทศชาติไปสู่การเป็นพลเมืองดีที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียน อีกทั้งต้องช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควบคู่ไปด้วยกัน การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมือง ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ควรเลือกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือกำลังเกิดกับสังคมมาเป็นตัวอย่างในการสอนวิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กับเรื่องที่สอน

ทั้งนี้ ปัญหาเรื่องประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง ในสังคมไทยประกอบด้วยหลายสาเหตุ ประการแรก คือ การขาดจิตสำนึกทางประวัติศาสตร์ (A sense of history) ของคนไทยในปัจจุบัน ประการที่สอง คือ การขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในบทบาทของประวัติศาสตร์ ประการที่สาม คือ การที่ไม่สามารถแยกแยะข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อถือได้จากบรรดาเรื่องที่ได้อินจากคำบอกเล่า และประการที่สี่ คือ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองของครูในปัจจุบัน ยังมุ่งเน้นการท่องจำ ไม่ก่อให้เกิด การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การสอนของครูเป็นการสอนแบบบรรยายโดยยึดตำราที่มีอยู่เป็นสำคัญ ขาดการบูรณาการวิธีการ

สอนและขาดการนำสื่ออุปกรณ์มาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาทำให้เกิดผลกระทบต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, 2560) วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาระดับในประเทศไทย

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ AYUTTHAYA SMART MODEL เป็นฐานแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Practice) และค่านิยมที่พึงประสงค์ (Attitude) ที่มุ่งเน้นให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมือง ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ตอบสนองนโยบายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันที่มีส่วนช่วยในการสร้างเสริมคุณภาพและรากฐานที่สำคัญของพลเมืองของชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
4. เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้จำแนกขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนย่อยที่ 1 การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลในขั้นตอนการวิจัยนี้มีการกำหนดแหล่งข้อมูลเป็น แหล่งข้อมูล จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนย่อยที่ 2 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัญหาและความ ต้องการจำเป็นการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 143 คน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชา หน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนย่อยที่ 1 การร่างรูปแบบ

การร่างรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่ พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ และการ พัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วย กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยา

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล ผลผลิตจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ และการพัฒนารูปแบบการบริหาร

ขั้นตอนย่อยที่ 2 นำร่างรูปแบบมาพัฒนาโดยการสนทนากลุ่ม นำร่างรูปแบบการบริหารเพื่อ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มาพัฒนาโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชา ประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 กลุ่ม รวม 9 คน มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารระดับสพฐ. จำนวน 3 คน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท/เอก มีประสบการณ์ด้านการ บริหารการศึกษา 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร จำนวน 3 คน วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท/เอก มี ประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน มีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาโท/เอก มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่ พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ขั้นตอนย่อยที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูล คือ โรงเรียนสังกัด สพม.นนทบุรี จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทพศิรินทร์นนทบุรี โรงเรียนศรีบุญยานนท์ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม โดยสุ่มแบบเจาะจง กลุ่มทดลอง คือ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกลุ่มทดลองใช้ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากความสมัครใจ มีประสบการณ์ทางการสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี และไม่เคยหรือมีประสบการณ์ที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนย่อยที่ 1 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 143 คน

ขั้นตอนย่อยที่ 2 วิเคราะห์ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ผู้บริหาร

สถานศึกษาและครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 143 คน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนย่อยที่ 1 การประเมินรูปแบบเชิงปริมาณ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 143 คน

ขั้นตอนย่อยที่ 2 ปรับปรุงรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองของด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ขั้นตอนย่อยที่ 1 ผลการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า CO-SPACE มีรายละเอียดดังนี้

1. Cooperative ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดวิสัยทัศน์นโยบายและแนวทางการดำเนินการ 2) ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ความเห็นชอบโครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง 3) ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันประชุมวางแผนการดำเนินการ 4) สร้าง

แนวทางการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมโดยการบูรณาการเครือข่ายที่เกี่ยวข้องโดยใช้หลักวงจร (บ้าน วัด โรงเรียน)

2. Objective ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการดำเนินการ ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง 2) คณะกรรมการดำเนินการ ร่วมกันศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดทางประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมืองที่เกี่ยวข้อง 3) พัฒนาและส่งเสริมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ แนวทางในการสร้างการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง 4) ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินการ ร่วมกันสร้างความเข้าใจ 5) ครูผู้สอนอธิบายและชี้แจงแนวทางการดำเนินการ การเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมือง และแนวทางการมีส่วนร่วม

3. Soft Power ประกอบด้วย 1) ครูผู้สอนวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง 2) ครูผู้สอนวิเคราะห์อิทธิพลทางวัฒนธรรม (Soft Power) ที่เกี่ยวข้องกับ ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง 3) ครูผู้สอนบูรณาการอิทธิพลทางวัฒนธรรม (Soft Power) ที่เกี่ยวข้องกับ สาระการเรียนรู้ที่เลือกจัดกิจกรรม และวิเคราะห์ความเหมาะสม สอดคล้องกับการนำมาใช้ในการจัดการ เรียนรู้ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง Plan

4. Plan ประกอบด้วย 1) ครูผู้สอนนำอิทธิพลทางวัฒนธรรม (Soft Power) ที่เลือกนำมา บูรณาการการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองเชิงรุก 2) ปรับหลักสูตร เขียน คำอธิบายรายวิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมือง 3) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และ วิชาหน้าที่พลเมืองเชิงรุก 4) ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองเชิงรุก active learning

5. Action ประกอบด้วย 1) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนวิชา ประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองเชิงรุก active learning ที่กำหนดไว้ 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ หลากหลายตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก active learning ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

6. Coaching ประกอบด้วย 1) ครูให้ข้อเสนอแนะ ให้คำแนะนำระหว่างการจัดการเรียนรู้ และเสริมแรงเชิงบวกตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศการจัดการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองเชิงรุก active learning 3) ศึกษานิเทศก์ นิเทศกำกับและติดตามการ จัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองเชิงรุก active learning

7. Evaluation ประกอบด้วย 1) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด ด้านประเมินด้านความรู้ (Knowledge) 2) การวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด ด้านทักษะและการปฏิบัติ (Practice) 3) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด ด้านเจตคติ (Attitude) 4) ประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก active learning วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมือง

ขั้นตอนย่อยที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น

สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็น ของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา สภาพปัจจุบัน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันแต่ละด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน และน้อย 3 ด้าน โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน Cooperative รองลงมาคือ ด้าน Objective และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ

ด้าน Coaching สำหรับสภาพที่คาดหวัง พบว่า คาดหวังให้การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า คาดหวังให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน Coaching รองลงมา คือ ด้าน Action ด้าน Objective ด้าน Soft Power ด้าน Evaluation และ ด้าน Cooperative ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้าน Plan และเมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า มีความต้องการจำเป็น ทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) Coaching 2) Soft Power 3) Action 4) Plan 5) Evaluation 6) Objective และ 7) Cooperative

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนย่อยที่ 1 ผลการยกร่างรูปแบบ

จากการดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และหนังสือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ และการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ออกแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาฉบับร่าง ประกอบด้วย 6 ส่วน คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างและสาระสำคัญ 4) กระบวนการพัฒนารูปแบบ 5) การนำรูปแบบไปใช้ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยมีโมเดลการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ฉบับร่าง ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนย่อยที่ 2 นำร่างรูปแบบมาพัฒนาโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

จากการนำร่างรูปแบบการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มาพัฒนาโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน ส่งผลให้ได้รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 6 ส่วน คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างและสาระสำคัญ 4) กระบวนการพัฒนารูปแบบ 5) การนำรูปแบบไปใช้ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วย

กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนย่อยที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชา ประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยากับกลุ่มทดลอง

ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชา หน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาของกลุ่มทดลอง คือ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัศึกษานนทบุรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกลุ่ม ทดลอง จำนวน 30 คน ภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการทดลองใช้รูปแบบการบริหาร เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยากับกลุ่มทดลองอยู่ในระดับ มากที่สุด

3. การศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชา หน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชา หน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 87 คน พบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาพรวมของการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่ พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมากที่สุด

4. การประเมินรูปแบบของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมือง ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยา พบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่ พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาผลการประเมินความถูกต้อง ความ เหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ รายด้าน พบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด มีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชา ประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองของด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันแต่ละด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาสภาพที่คาดหวังแต่ละด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้ถึงแม้จะมีสภาพการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก และมีปัญหาการจัดการเรียนรู้ในระดับปานกลางก็ตาม แต่ควรส่งเสริมการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นแบบเชิงรุก เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Haak, HilleRisLambers, Pitre and Freeman (2011) พบว่า การเพิ่มเนื้อหาโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนทำให้นักศึกษาที่ด้อยโอกาสทางการศึกษานั้นมีทักษะการเรียนรู้และประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้นกว่าเดิม และเมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า มีความต้องการจำเป็นทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) Coaching 2) Soft Power 3) Action 4) Plan 5) Evaluation 6) Objective 7) Cooperative โดย Coaching เป็นวิธีการที่สำคัญในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู เนื่องจากการโค้ชช่วยให้ครูสามารถพัฒนาแนวทางการสอน เทคนิค และกลยุทธ์ใหม่ๆ ที่ช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Knight, J. (2007) ในหนังสือ "Instructional Coaching: A Partnership Approach to Improving Instruction" ซึ่งได้บรรยายถึงการโค้ชที่ทำให้ครูมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนที่สามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ยังสอดคล้องกับ Gordon, J. A. (2008) ในบทความ "The Role of Coaching in the Professional Development of Teachers" ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การโค้ชช่วยให้ครูมีแนวทางการสอนที่มีประสิทธิภาพและชัดเจนมากขึ้น ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความสำเร็จมากขึ้น และ Darling-Hammond, L. and Bransford, J. (2005) ในหนังสือ "Preparing Teachers for a Changing World: What Teachers Should Learn and Be Able to Do" อธิบายถึงความจำเป็นในการพัฒนาวิธีการสอนที่สามารถปรับปรุงการมีส่วนร่วมของนักเรียนผ่านการสนับสนุนและการโค้ช

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประกอบด้วย 6 ส่วน คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างและสาระสำคัญ 4) กระบวนการพัฒนารูปแบบ 5) การนำรูปแบบไปใช้ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งมีความสอดคล้องบางประการกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ วงษ์เลี้ยง (2565) ที่พบว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้พิพิธภัณฑสถานเป็นฐานในการส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์เพื่อการรู้เท่าทันสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า กระบวนการพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ คำแนะนำของผู้ให้ข้อมูล และแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ มาใช้ในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยองค์ประกอบของชุดกิจกรรมประกอบด้วย 1) คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ 2) คำชี้แจงหรือคำแนะนำ 3) เนื้อหาสาระและสื่อในการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดผลประเมินผล ส่งผลให้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีผลการประเมินองค์ประกอบต่างๆ ของชุดกิจกรรมทั้ง 4 ชุด โดยภาพรวมมีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในระดับมาก มีความสอดคล้องบางประการกับงานวิจัยของอุทิศ

บำรุงชีพ (2561) ที่พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรียกว่า SIBERS ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 เริ่มต้นการเรียนรู้ (Start) ขั้นที่ 2 เข้าสู่การปฏิสัมพันธ์กลุ่ม (Interaction) ขั้นที่ 3 ร่วมประชุมและทำงาน (Brainstorm) ขั้นที่ 4 เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ (Experience) ขั้นที่ 5 สรุปสู่ความเข้าใจ (Resolution) ขั้นที่ 6 แบ่งปันความรู้ใหม่สู่ห้องเรียน (Share knowledge) ซึ่งผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดี และมีความสอดคล้องบางประการกับงานวิจัยของศุภณัฐ พานา (2560) ที่พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic if ประกอบด้วย หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน แนวทางในการจัดการเรียนสอน การเตรียมการสอน และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ซึ่งมีชื่อเรียกว่า Timer ได้แก่ 1) ขั้นการสนทนาเกี่ยวกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ 2) ขั้นจินตนาการเกี่ยวกับอดีต 3) ขั้นการจัดการกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ 4) ขั้นการสำรวจผ่านการเวลา 5) ขั้นการ สอนถึงอดีต ตลอดจนการวัดและประเมินผล

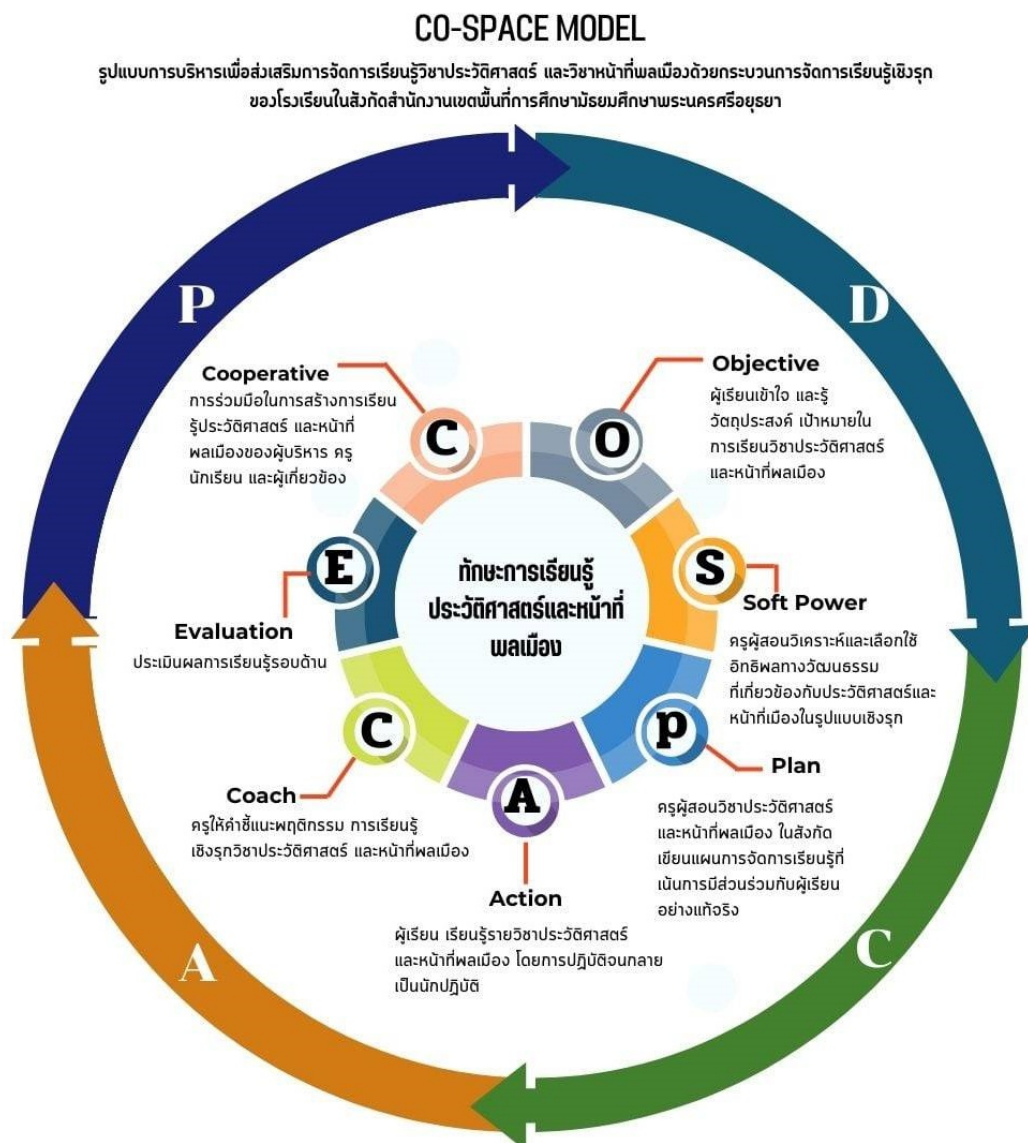
3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านคุณลักษณะของรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมืองในรูปแบบเชิงรุก ด้านคุณภาพขององค์ประกอบในด้านรูปแบบ ด้านการออกแบบรูปแบบ ด้านประสิทธิภาพของรูปแบบ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ด้านประโยชน์ต่อบุคคล ด้านประโยชน์ต่อหน่วยงาน ด้านความแปลกใหม่ของรูปแบบ ด้านจุดเด่นของรูปแบบ ด้านการนำองค์ความรู้จากการได้รับการพัฒนา หรือการพัฒนาตนเองไปใช้ประโยชน์ และด้านการนำเสนอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dewey, J. (1938), Bransford, J. D., Brown, A. L. and Cocking, R. R. (2000) และ Merrill, M. D. (2002) ซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกและการใช้การประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะพลเมือง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ศุภชัย สมนวน (2565) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของนักเรียนชั้น ประถมศึกษา และนำรูปแบบไปทดลองใช้ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ส่งผลให้ผู้เรียนมีสมรรถนะความเป็นพลเมืองเพิ่มขึ้น ใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกในการศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

4. ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ รายด้าน พบว่า รูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยามีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Cook, C. E., et al. (2018) ที่กล่าวถึงการประเมินคุณภาพของการวิจัยในสาขาต่างๆ ประกอบด้วย 1) ความถูกต้อง (Validity) การตรวจสอบว่าผลการวิจัย

สะท้อนความจริงหรือไม่ 2) ความเหมาะสม (Suitability) การพิจารณาว่างานวิจัยนั้นตอบสนองต่อวัตถุประสงค์และมีการออกแบบที่เหมาะสมหรือไม่ 3) ความเป็นไปได้ (Feasibility) การประเมินว่าการดำเนินงานวิจัยสามารถทำได้จริงในบริบทที่กำหนด และ 4) ความเป็นประโยชน์ (Utility) การพิจารณาว่าผลของงานวิจัยมีคุณค่าและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 6 ส่วน คือ หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างและสาระสำคัญ กระบวนการพัฒนารูปแบบ การนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไขความสำเร็จ สรุปดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การพัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอน ควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โดยสามารถนำเอาผลการวิจัยมาประกอบการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมและกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์

1.2 การฝึกอบรมครู ควรจัดฝึกอบรมครูเพื่อเสริมสร้างทักษะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยเน้นการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมือง เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่กระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน

1.3 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ ควรส่งเสริมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ สำหรับทั้งครูและนักเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวคิด และวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น การศึกษาในแหล่งประวัติศาสตร์ การออกทัศนศึกษา หรือการจัดเวทีเสวนา

1.4 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ควรนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการเรียนรู้ นำเสนอเนื้อหาผ่านวิดีโอหรือสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อกระตุ้นความสนใจและเพิ่มความหลากหลายในการเรียนรู้

1.5 การประเมินและติดตามผล ควรมีระบบการประเมินที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยวัดผลทั้งด้านความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน และติดตามผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

1.6 การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยอาจจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น การจัดงานวันประวัติศาสตร์ การพูดคุยเกี่ยวกับบทบาทพลเมือง เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องนี้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การสำรวจสภาพการจัดการเรียนการสอน ควรมีการสำรวจและวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ เพื่อเข้าใจถึงข้อดีข้อเสีย และปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

2.2 การพัฒนาแนวทางการสอนเชิงรุก ศึกษาและพัฒนาแนวทางการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน เช่น การทำกิจกรรมกลุ่ม การอภิปราย และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง

2.3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คำนึงถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้สื่อออนไลน์ การทำเว็บไซต์ หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียนและทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.4 การประเมินผลการเรียนรู้ ควรมีการพัฒนาวิธีการประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การประเมินความเข้าใจผ่านแบบทดสอบ การประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การประเมินจากผลงานที่นักเรียนสร้างขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เห็นพัฒนาการและความสามารถของนักเรียนได้ดีขึ้น

2.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อหาวิธีการสอนที่เหมาะสมและสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในชั้นเรียน

2.6 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เช่น การจัดกิจกรรมร่วมกัน การเชิญผู้เชี่ยวชาญจากชุมชนมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งจะช่วยสร้างความสัมพันธ์และแรงสนับสนุนทางการศึกษาที่ดี

2.7 การศึกษาเปรียบเทียบ ทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนที่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับโรงเรียนที่ใช้วิธีการสอนแบบดั้งเดิม เพื่อดูผลกระทบและประสิทธิภาพของแต่ละรูปแบบ

2.8 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ พัฒนาระบบเครือข่ายระหว่างโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนและแบ่งปันแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจและแนวทางใหม่ ๆ ให้กับครูและนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติศักดิ์ วงษ์เลี้ยง. (2565). การพัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์เพื่อการเรียนรู้เท่าทันสังคมผ่านชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้พิพิธภัณฑสถานเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- ทิตินา แคมมณี. (2558). ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียานุช พรหมภาสิต. (2559). คู่มือการจัดการเรียนรู้ “Active Learning (AL) for HuSo at. KPRU. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์. (2560). จิตสำนึกทางประวัติศาสตร์. แหล่งที่มา https://www.matichon.co.th/columnists/news_576372. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2566.
- ศุภณัฐ พานา. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic if เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา กลุ่มสารสนเทศ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สีลาภรณ์ บัวสาย. (2552). พลังท้องถิ่น : บทสังเคราะห์งานวิจัยด้านชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อุทิศ บำรุงชีพ. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Bransford, J. D., Brown, A. L. and Cocking, R. R. (2000). How People Learn: Brain, Mind, Experience, and School. Washington, DC: National Academy Press.
- Cook, B. I., Mankin, J. S. and Anchukaitis, K. J. (2018). Climate change and drought: From past to future. Current Climate Change Reports, 4(2), 164–179.

- Darling-Hammond, L. and Bransford, J. (Eds.). (2005). *Preparing teachers for a changing world: What teachers should learn and be able to do*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Dewey, J. (1938). *Experience and education*. New York: Macmillan.
- Gordon, J. A. (2008). The impact of coaching on teacher effectiveness. *Journal of Educational Psychology*, 100(2), 345-358.
- Haak, D. C., HilleRisLambers, J., Pitre, E. and Freeman, S. (2011). Increased structure and active learning reduce the achievement gap in introductory biology. *Science*, 332(6034), 1213-1216.
- Knight, J. (2007). *Instructional coaching: A partnership approach to improving instruction*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Merrill, M. D. (2002). First principles of instruction. *Educational Technology Research and Development*, 50(3), 43-59.